EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 30.5.2012
COM(2012) 312 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Finska na rok 2012 a stanovisko Rady k programu stability Finska na období 2012–2015

{SWD(2012) 312 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Finska na rok 2012 a stanovisko Rady k programu stability Finska na období 2012–2015

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise[3],

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu[4],

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Evropské komise zahájit novou strategii pro zaměstnanost a růst, Evropa 2020, založenou na intenzivnější koordinaci hospodářských politik, které se zaměří na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření za účelem posílení evropského potenciálu pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.

(2) Dne 13. července 2010 přijala Rada doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie (na období 2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států[5], které společně tvoří „integrované hlavní směry“. Členské státy byly vyzvány, aby vzaly integrované

---

1 Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.
3 COM(2012) 312 final.
4 P7_TA(2012)0048 a P7_TA(2012)0047.
5 Rozhodnutí Rady 2012/238/EU ze dne 26. dubna 2012.

hlavní směry v úvahu v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.

(3) Dne 12. července 2011 přijala Rada doporučení k národnímu programu reforem Finska na rok 2011 a vydala stanovisko k aktualizovanému programu stability Finska na období 2011–2014.

(4) Dne 23. listopadu 2011 přijala Komise druhou roční analýzu růstu, která zahájila druhý evropský semestr integrované koordinace politiky ex ante vycházející ze strategie Evropa 2020. Dne 14. února 2012 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování[6], ve které je Finsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.

(5) Dne 2. března 2012 potvrdila Evropská rada jak priority pro zajištění finanční stability a fiskální konsolidace, tak opatření na podporu růstu. Zdůraznila potřebu další diferencované fiskální konsolidace podporující růst, obnovy běžného poskytování úvěrů ekonomice, podpory růstu a konkurenceschopnosti, řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů krize a modernizace veřejné správy.

(6) Evropská rada dne 2. března 2012 rovněž vyzvala členské státy účastnící se Paktu euro plus, aby včas představily své závazky, aby mohly být zahrnuty do programů stability či konvergenčních programů a národních programů reforem.

(7) Dne 19. dubna 2012 předložilo Finsko svůj program stability na období 2012–2015 a národní program reforem na rok 2012. Aby se vzaly v úvahu jejich vzájemné vazby, byly oba programy posuzovány současně. Komise rovněž v hloubkovém přezkumu podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 posoudila, zda je Finsko postiženo makroekonomickou nerovnováhou. Komise ve svém hloubkovém přezkumu dospěla k závěru[7], že Finsko je postiženo nerovnováhou, která však není nadměrná.

(8) Na základě posouzení programu stability podle čl. 5 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1466/97 zastává Rada stanovisko, že makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce programu, je na období 2012–2013 realistický a růst HDP, s nímž se v programu počítá, je v souladu s prognózou Komise z jara 2012. Projekce jsou realistické i pro roky 2014 a 2015, protože předpokládají, že růst HDP bude výrazně nižší než před krizí a než v letech 2010 a 2011, kdy došlo k oživení hospodářství. Hlavním rozpočtovým cílem programu stability Finska na rok 2012 je snížit schodek ústředních vládních institucí omezením výdajů a zvýšením příjmů. Vzhledem k tomu, že rozpočet ústředních vládních institucí je hlavní příčinou schodku veřejných financí, přispěje zlepšení jeho stavu k jejich celkové vyváženosti. Střednědobý rozpočtový cíl, jímž je přebytek 0,5 % HDP ve strukturálním vyjádření, odpovídá požadavkům Paktu o stabilitě a růstu. Na základě (přepočítaného) strukturálního salda[8] Finsko v roce 2011 splnilo svůj střednědobý rozpočtový cíl, ale v období 2012–2015 by se od něj mírně odchýlilo. Míra růstu veřejných výdajů, s přihlédnutím k diskrečním opatřením na straně příjmů, je v souladu s výdajovým kritériem Paktu o stabilitě a růstu ve všech letech, kromě roku 2015. Program je zaměřen na dosažení vyvážených veřejných

---

6 COM(2012) 68 final.

7 SWD(2012) 154 final.

8 Cyklicky očištěné saldo, bez vlivu jednorázových a dočasných opatření, které útvary Komise přepočítaly společně dohodnutou metodikou na základě informací uvedených v programu.

financí do roku 2015 a dosahování přebytků od roku 2016. Míra zadlužení zdaleka nedosahuje 60 % HDP a podle programu by měla být nejvyšší v roce 2014, kdy by se přiblížila 52 % HDP, a poté by měla začít klesat. Ve Finsku stale ještě existuje výrazná mezera udržitelnosti veřejných financí, která vyplývá hlavně z rychle se zhoršující míry závislosti způsobené stárnutím populace. Mezera udržitelnosti ve veřejných financích se musí stále sledovat a musí vést k příslušné úpravě opatření. Finský fiskální rámec je zpevněn víceletými stropy výdajů, ale tyto stropy v současné době neplatí pro obce.

(9) Produktivita veřejných služeb se v posledních deseti letech zhoršovala. Finské orgány již provedly několik reforem k vyřešení tohoto problému, ale toto provádění bylo pomalé, zejména na úrovni místní správy. Kromě toho probíhá celostátní program reforem obcí a program pro zlepšení produktivity ústředních vládních institucí. Dalšího nárůstu produktivity a úspor by bylo možné dosáhnout povzbuzováním hospodářské soutěže v chráněných veřejných a soukromých odvětvích služeb, pomocí další deregulace trhu s výrobky a trhu práce.

(10) Finská vláda v minulém roce zavedla nová opatření na snížení nezaměstnanosti mládeže a dlouhodobě nezaměstnaných. Jednalo se například o pilotní program na snížení dlouhodobé nezaměstnanosti a o zavedení sociální záruky pro mladé lidi. Zavedená opatření jsou ambiciozní a relevantní, ale musejí být prováděna s jasnějším zaměřením na zlepšení dovedností a pozice cílových skupin na trhu práce. S ohledem na demografické změny je pro zajištění udržitelnosti veřejných financí a budoucí pokrytí poptávky po pracovních silách nutné zvýšit míru zaměstnanosti starších pracovníků. Prodloužení průměrné délky života bylo rychlejší, než se očekávalo při přípravě důchodové reformy v roce 2005, a postupně by se mohlo ukázat, že současné zákonem stanovené věkové rozmezí pro odchod do důchodu je příliš nízké. Vláda se ve svém programu zavázala zvýšit skutečný věk odchodu do důchodu na 62,4 let do roku 2025. V březnu 2012 se sociální partneři dohodli na několika opatřeních k prodloužení pracovní kariéry. Vláda se zavázala provést důchodovou reformu nejpozději do 1. ledna 2017. Nyní je třeba se soustředit na provádění dohodnutých opatření v krátkodobém horizontu.

(11) Regulační bariéry v odvětví služeb jsou ve Finsku stále ještě restriktivní a koncentrace na trhu je vysoká nejen v maloobchodu, ale i v produkci. Na trhu maloobchodního prodeje potravin má Finsko nejvyšší úroveň tržní koncentrace a ceny potravin patří k nejvyšším v Evropě. Ve Finsku se tradičně ukládají nízké pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže, čímž vznikají pochybnosti o jejich odrazujícím účinku. V oblasti hospodářské soutěže došlo k určitému politickému vývoji, byl například přijat nový zákon o hospodářské soutěži a nový zákon o územním plánování a stavbách. Vláda je rovněž odhodlána zahájit nový program na podporu hospodářské soutěže. Tento program by měl být zahájen okamžitě, aby se posílil konkurenční rámec na trzích s produkty a službami.

(12) Růst produktivity ve Finsku stagnuje a finští vývozci v posledních letech ztratili podíly na zahraničních trzích. Jednotkové náklady práce se, s výjimkou výrobního odvětví, zvýšily. Zdá se, že některá průmyslová odvětví, která jsou v současné době dominantní, zejména elektronika a papírenský průmysl, dosáhly vrcholu svého růstu a že celkový podíl výrobního průmyslu na HDP klesá. Finsko vyváží meziprodukty a investiční zboží zejména do vyspělých ekonomik s pomalým růstem a jeho produkty nejsou příliš přítomny v rozvojových ekonomikách. Finská ekonomika se musí

diverzifikovat, jak pokud jde o podniky, tak pokud jde o vývozní trhy, aby v budoucnosti měla řadu silných vývozců. Existuje riziko, že Finsko i přes své výborné dosavadní výsledky ve výzkumu, vývoji a inovacích přestane být bez výrazného zvýšení počtu inovujících firem s vysokým růstem přední zemí EU z hlediska inovací. Je proto nutné usnadnit inovace, umožnit převod výsledků výzkumu a vývoje na obchodovatelné produkty a podpořit pronikání na rychle rostoucí vývozní trhy. Z krátkodobého hlediska bude rovněž nutné využívat a šířit rozsáhlé know-how v oblasti informačních a komunikačních technologií i v ostatních odvětvích finského hospodářství, včetně veřejného sektoru. Ve věci růstu mezd vytvořila tripartitní dohoda o mzdách z roku 2011 podmínky pro mírný nárůst mezd v letech 2012 a 2013, což by mělo zlepšit relativní pozici Finska oproti jeho hlavním obchodním partnerům.

(13) Finsko přijalo řadu závazků v rámci Paktu euro plus. Tyto závazky, předložené v roce 2011, se týkají zlepšení konkurenceschopnosti, míry zaměstnanosti, udržitelnosti veřejných financí, posílení finanční stability a zajištění koordinace daní. Komise posoudila provádění závazků Paktu euro plus. Tato doporučení k posouzení přihlíží.

(14) Komise provedla v kontextu evropského semestru komplexní analýzu hospodářské politiky Finska. Posoudila program stability a národní program reforem a předložila hloubkový přezkum. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-hospodářskou politiku Finska, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny EU, vzhledem k tomu, že je potřeba posílit celkovou správu ekonomických záležitostí v Evropské unii přispíváním k tvorbě budoucích vnitrostátních rozhodnutí z úrovně EU. Doporučení Komise v rámci evropského semestru jsou zohledněna níže v doporučeních 1 až 5.

(15) Ve světle tohoto posouzení přezkoumala Rada finský program stability a její stanovisko[9] je zachyceno zejména v doporučení 1.

(16) Rada na základě výsledků hloubkového přezkumu a výše uvedeného posouzení Komise posoudila národní program reforem Finska a program stability Finska na rok 2012. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 se promítají zejména v níže uvedeném doporučení č. 5,

DOPORUČUJE, aby Finsko v období 2012–2013 provedlo tato opatření:

1. V roce 2012 i v následujících letech zachovat zdravou fiskální pozici a napravit jakoukoli odchylku od střednědobého rozpočtového cíle, který zajišťuje dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. V roce 2013 a v následujících letech za tímto účelem posílit a důsledně provádět rozpočtovou strategii, podpořenou dostatečně konkrétními opatřeními, včetně plnění výdajového kritéria. Pokračovat v ročním hodnocení velikosti mezery udržitelnosti související se stárnutím a přizpůsobit veřejné příjmy a výdaje dlouhodobým cílům a potřebám. Lépe začlenit místní správu do systému víceletých stropů výdajů.

2. Přijmout další opatření na dosažení zisků produktivity a úspor při poskytování veřejných služeb, včetně strukturálních změn a reforem posilujících efektivitu místní územní správy, rovněž s cílem reagovat na výzvy související se stárnutím populace.

[9] Podle čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

3. Pokračovat v provádění pokračujících opatření na zlepšení pozice mladých lidí a dlouhodobě nezaměstnaných na trhu práce se zvláštním zaměřením na rozvoj dovedností. Přijmout další kroky na zlepšení míry zaměstnanosti starších pracovníků, a to i omezením existujících možností předčasného odchodu do důchodu. Přijmout opatření na zvýšení zákonem stanoveného věku odchodu do důchodu v souladu s prodlouženou průměrnou délkou života.

4. Dále posilovat hospodářskou soutěž na trhu s produkty a službami, zejména v odvětví maloobchodu, zajištěním efektivního provádění nového zákona o hospodářské soutěži a nového programu na podporu zdravé hospodářské soutěže. Dále otevírat zakázky zadávané na úrovni obcí konkurenčnímu předkládání nabídek a zajistit neutralitu hospodářské soutěže mezi soukromými a veřejnými podniky. Přijmout další opatření, která zajistí dostatečný odrazující účinek pokut za porušení pravidel hospodářské soutěže.

5. S cílem zvýšit růst produktivity a konkurenceschopnost na zahraničních trzích pokračovat v úsilí o diverzifikaci struktury podniků, zejména rychleji zavést plánovaná opatření na rozšíření inovační báze a zároveň pokračovat ve slaďování vývoje mezd s vývojem produktivity.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda